

АБОНАМЕНТЪ:

За България год. 20 л.
6 м. 12 л.
За странство . 40 л.

Единъ брой 20 стот.

Телефонъ № 368.

ДОБРУДЖА

Органъ на централния добруджански народенъ съветъ

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ

се плаща по споразумение.

Адресъ:

В. Митовъ — площадъ
„Черна Дюлгера“ № 1.Митовъ
Среща и събота

Реклама не се съдърж.

Трѣбватъ ли още доказателства?

Извѣстията отъ Парижъ, че „ромжискиятъ права“ върху южна Добруджа се поставятъ на ревизия, прѣдизвика у ромжискиятъ политически кръгове силно възбуждение. Отъ факта, дѣто ромжискиятъ печатъ категорически се противопоставя на искания отъ българското правителство плебисцитъ, може да се извади само едно заключение, въ свързка съ алармата на ромжнитѣ отъ парижкитѣ извѣстия, именно, че Ромжия въ случая се интересува не за нѣкакви накърнени нейни „права“, а за пляката отъ първия букурещки договоръ. Самиятъ характеръ пъкъ на алармата, която свързва борбата на опозицията противъ правителството съ добруджанския въпросъ, показва, че ние имаме работа съ една политическа спекула отъ старъ калѣлъ — съ външни успѣхи, да се притягиватъ лоши вътрѣшни отнѣшения.

Къкви сж вътрѣшнитѣ работи въ Ромжия ни казватъ букурещкитѣ вѣстници, споредъ които, „терорътъ надъ беззащитнитѣ селяни е достигналъ непоносими размѣри“. Опозицията, която съ незначителни изключения по въпроса за вътрѣшнитѣ реформи, не отива по-далечъ отъ разбиранията на правителството, формулира платформата на своята борба тъй: „Правителството разлага Ромжия вътрѣшно и унищожава нейния престижъ прѣдъ външния святъ. То не успѣ да защити позицитѣ на кралството даже по договора отъ 1916 г., съ който се рѣши намѣсатъ на Ромжия въ войната“. Притиснато до стѣната, правителството на Братияну, за да отслаби засилващото се противъ него настроение, прибѣгна до тъй нарѣченитѣ правителствени ми-

тинги и протести. Такъвъ характеръ има митинга или конгреса въ Кюстенджа, за който съобщихме въ миналия брой на вѣстника си.

Цѣлата ромжиска администрация е била пусната въ ходъ за да се събератъ „делетати“, които „отъ името на добруджанци“ да протестиратъ противъ „откъсването“ на Добруджа отъ „тѣлото“ на Ромжия. Какъ ставатъ въ съседното крѣство тия работи, за чужденцитѣ не е тайна. Митингътъ въ Кюстенджа, слѣдователно, никого нѣма да заблуди. Все пакъ, обаче, ние дължимъ на ромжнитѣ единъ фактически отговоръ.

Събраниятъ съ полицията „народъ“ въ Кюстенджа заявилъ, че „Добруджа“ трѣбва да остане ромжиска. Добрѣ. Позволете на тоя народъ, чрѣзъ плебисцитъ, който му се гарантира пълна свобода на самоопредѣленіе, да потвърди рѣшението си въ Кюстенджа. Това наше искане е на пълно законно и никоя „културна“ и „демократична“ страна нѣма да се противопостави на него. А нали Ромжия претендира за тия качества?

За съжаление, обаче, ромжискиятъ печатъ, печатътъ на „културна Ромжия“ на нашето искане отговаря не само съ отказъ, но и съ обиди: „България трѣбва да плати съ монетата на своитѣ съюзници“.

Какъ се, слѣдователно, да се „накаже“ България и Добруджа въ случая трѣбва да влѣзе въ смѣтката на наказанието. За какви „права“ ни говорятъ тогава „ромжнитѣ“ въ Кюстенджа и политикитѣ въ Букурещъ? Какви по-големи доказателства отъ самопризнанието на самитѣ ромжии ни искатъ отъ Парижъ?

М. Бончевъ.

Чия е добруджа.

Отговоръ на ромжиския сенаторъ Драгическу.

Въ миналия брой на в. „Добруджа“ помѣстихме статията на бившия ромжиски сенаторъ Драгическу, печатана въ излизания въ Женева „Емпарсиалъ Сюзъ“ по въпроса за Добруджа. Въ отговоръ на тази статия г. Раулъ Сингъ помѣсти една много по-логична и добрѣ аргументирана статия по сжния въпросъ. Ето тази статия:

Благодаря на г. Драгическу за писмото, което е отправилъ до мене. Той се е обърналъ къмъ единъ искренъ приятелъ на своята страна, къмъ който азъ не веднѣжъ съмъ заведѣлствувалъ чрѣзъ перо и дѣло моитѣ горещи симпатии. Имайки отъ своя страна право да отговаря по въпроса за Добруджа не като „специаленъ прѣзентикъ“, а като човѣкъ, който е живѣлъ 25 години въ тази земя, азъ ще отговоря напълно безпристрастно. Позволявамъ си, обаче, да заявя прѣдварително, че твърденията на г. Драгическу съвсѣмъ не правятъ впечатление на истинностъ.

За една политическа личностъ и за човѣкъ запознатъ добрѣ съ този въпросъ се явява странно неточното твърдение

на г. Драгическу, че „Българитѣ никога не сж владѣли Добруджа“. Защото, Добруджа — това не може да не го знае Драгическу — е люлката на българската държава! Въ Добруджа къмъ срѣдата на 7-я вѣкъ българскиятъ ханъ Аспарухъ основа въ 679 год. първата българска държава, санкционирана отъ единъ договоръ, подписанъ отъ императоръ Константинъ Погонатъ. Отъ тогава до Берлинския конгресъ, т. е. въ продължение на 12 вѣка, политическата сдѣба на Добруджа бѣше свързана съ тази на България. Подъ първото българско царство (679—971) и подъ второто (1186—1393) Добруджа съставляваше частъ отъ българската държава. Тя бѣше подъ византийското робство въ продължение на два столѣтия, както и България. Засѣдно съ България тя бѣше 5 вѣка подъ турско робство. Прѣзъ време на българина Иванко, синъ на деспота Добротичъ, отъ когото доби името си, тя бѣше покорена отъ турцитѣ въ края на 14-я вѣкъ.

Прѣзъ време на тази епоха Добруджа се наричаше „Сѣверна България“, което се вижда отъ показаніята на византийския императоръ и историкъ Константинъ Порфирогенетъ (911—959) и руския хроникьоръ Несторъ (1055—1116) и отъ други хроникьори отъ срѣднитѣ вѣкове. Баварецътъ Шилтбергеръ,

който слѣдъ завладяването България отъ турцитѣ обиколи дунавскитѣ страни, нарича Добруджа „трета България“.

Подъ турско владичество Добруджа, както и цѣла източна България, бѣше колонизирана съ турски елементъ по стратегически съображения. Въпрѣки това, тя не изгуби българския си характеръ.

Говорейки по-нататъкъ върху твърдението на ромжиския професоръ Урсу, който заявилъ, че Дунавъ, Тиса и Днестръ сж граници на ромжиското племе, г. Драгическу претендира, че думитѣ на проф. Урсу не се отнасятъ до Добруджа, но до Банатъ, върху който претендиратъ и сърби, и ромжии. Това е най-малко нелогично, защото азъ не пиждамъ, защо естествената граница, която очертáva Дунавъ, трѣбва да се прилага къмъ сърбитѣ, а не къмъ българитѣ. Азъ ще спомена на г. Драгическу, въпрѣки страха му да цитира пасажа на „Тимпудъ“, органъ на ромжиската консервативна партия, заявявайки въ уводната си статия отъ 26 януари 1879: „Цѣла Ромжия е построена на лѣвия брѣгъ на Дунавъ (точно тъй, както твърди Урсу) и въ сегашното наше положение ние притежаваме този брѣгъ до Черно море.“

Замѣната, която ни се прѣдлага, ще ни задължи да слѣдваме лѣвия брѣгъ на Дунавъ до Галацъ и отъ тази точка да минемъ на дѣсния брѣгъ за да вземемъ едно парче отъ България, визаги желано отъ новата държава, и което ще бѣде взето може-би по-късно отъ нея, защото това, което не е естествено, не е трайно. Ние нѣмаме интересъ да прегендираме, освѣтъ върху частта, която ни принадлежи, която винаги е била наша и която не е нито България, нито Добруджа, но е една частъ отъ Бесарабия. Тази частъ е делтата на Дунава съ Килия, Сулина и Свети Георги, островитѣ намиращи се между тѣзи три рѣкави и Серпанскитѣ острови.“

Защо ромжнитѣ не посидяха въ продължение на 38 години откакъ владѣятъ Добруджа да приложатъ върху тая провинция своята конституция?

Вмѣсто да сторятъ това, гѣ подложиха добруджанското население на изключителенъ режимъ, както направиха това германцитѣ за Елзасъ и Лотарингия. Противъ таквъ единъ изключителенъ режимъ се обявиха видни ромжиски политически лица, между които Пантэанъ, Гика, Йоанъ Йонеску, Д. Г. Гика, Флева, генералъ Ману, Йоанъ Гика, Кантили, които заявиха, че тѣ гласуватъ противъ този законъ, защото той не гледа на страната като на свободна и не гледа на населението като на свободно, а като на стадо отъ роби.

Г. Драгическу намира, че въ Добруджа има 60 на сто ромжии и 14 на сто българи. Това е тѣкмо обратно. Въпрѣки всички усилия, употребени отъ ромжиското правителство за ромжизирането на Добруджа, населението на тази провинция не е ромжиско и единъ плебисцитъ ще донесе резултати, които съвсѣмъ не ще бждатъ благоприятни за ромжиското владичество.

Единичниятъ сериозенъ аргументъ, който ромжнитѣ могатъ да пригедатъ по въпроса за Добруджа, е пострѣжката на пристанището Кюстенажа, което истинна имъ коштува голѣмъ трудъ и много капиталъ. Но азъ мога да привлека вниманието на г. Драгическу, че много ромжии сж били противъ тоя луксъ, защото това пристанище се строи не толкова отъ икономически съображения, колкото отъ политически, а именно да се консолидира ромжиското владичество надъ Добруджа.

Най-сетѣ и Драгическу, като говори

за четирегълника, свързва съ слѣдния аргументъ: „Щомъ българитѣ дръзватъ да претендиратъ за стара Добруджа, дѣто тѣ сж четири пѣти по-малко, отколкото ромжнитѣ, тѣ губятъ правото си да претендиратъ за четирегълника, даже и ако иматъ числено надмощие“.

Но, ако въ стара Добруджа ромжискиятъ елементъ е далечъ отъ да бѣде прѣобладаващъ, азъ мога да твърдя, азъ който познавамъ тази страна до най-малкото ѝ кѣтче, че въ четирегълника числеността на ромжиския елементъ е нула. Азъ съмъ пропѣтувалъ пѣтъ, съ кола и съ железница цѣла Добруджа, старата и новата; азъ посетихъ Добричъ, Балчикъ и Каварна прѣзъ юни 1914, слѣдователно, слѣдъ ромжиската окупация, посетихъ тѣзи сѣщи градове и Кюстенджа прѣзъ май 1915 год. и навсякъдъ населението, съ което бѣхъ въ контактъ, ме питаше съ загриженостъ на български езикъ, не ще ли дойдатъ тѣхнитѣ братя българитѣ да ги освободятъ? Могатъ ли ромжии да говорятъ тъй?

Нека пакъ помена, че азъ съмъ голѣмъ привърженикъ на едно ромжиобългарско приятелство. И по този поводъ желая да приведа думитѣ на добрия ромжиски патриотъ и депутатъ Лакустиану: „Анексиата на Добруджа, която е частъ отъ България (говори за старата Добруджа), отъ Ромжия ще състави винаги една опасностъ, ще бѣде винаги ябълка на раздора между двѣтѣ държави; и това положение ще бѣде използвано винаги отъ ония, които иматъ интересъ да ни видятъ непримирими и въ конфликтъ съ българитѣ“.

Сѣбитията отъ 1913 и 1916 потвърдиха думитѣ на г. Лакустиану. Необходимо ли е да се повторитъ?

Войната за Банатъ.

Конфликтътъ между Югославия и Ромжия.

В. „Танъ“ публикува една статия за подѣлбата на Банатъ, която подѣла съставлявала заплашване за свѣтовния миръ.

Кореспондентътъ на френския вѣстникъ съобщава, че рѣшението на конференцията да си етѣжни частъ отъ Банатъ на Сърбия прѣдизвикало голѣмо възмущение въ цѣла Ромжия. Ако не се измѣни рѣшението на конференцията, неминуемо ще избухне нова расова борба на Дунава.

Споредъ унгарскитѣ официални свѣдѣния, въ Банатъ имало 600 000 ромжии, 390 000 нѣмци, 285 000 сърби и 243 000 унгарци.

По-нататъкъ „Танъ“ съобщава, че въ деня, въ който ще оповѣсти официално присъединението на частъ отъ Банатъ къмъ Сърбия, въ Тимошката областъ щѣла да започне силна агитация за присъединение на тази ромжиска областъ къмъ Ромжия.

Въ непродължително време би избухнала нова война между Югославия и Ромжия.

Вѣстникътъ заключава съ слѣднитѣ думи: Нека Европа не се лѣже: банатскиятъ въпросъ е пробнитѣ камѣкъ на европейския миръ. Ако великитѣ сили сж рѣшени да поддржатъ мира съ насилне, тѣ трѣбва да се готвятъ за нови кризи. Ромжия никога нѣма да се откаже отъ цѣлия Банатъ, както Франция не се откаже отъ цѣлия Елзасъ и Лотарингия.

Невѣстите въ „Добруджа“ отъ съставководящитѣ.

ЖИВОТЪТЪ ВЪ ДОБРУДЖА.

(Разкази на очевидци).

Руса Стоянова, 45 години, от село Мегданкьой, околия Тулчанска, напуснала селото на 8 май заедно с трити си деца разказва:

Това, което сме претеглили, не е за изказване. Съответствието на българската власт ние, българите останахме на волята на ромжиските жандарми. Още от първия момент по-видният хора починаха да се преследват. Ромжиските селени, подкрепяни от жандармитъ, вършеха обирни, разграбвания над българското, турското и нѣмското население въ Добруджа. Това, което хората можаха да спасят прѣз тая опустошителна война, сега бѣха лишени от него. Ромжиската администрация не се задоволи само съ отвлечането на толкова мирни и въ нищо не провинени хора: мъже, жени, деца и дѣто, въ сдружени съ руските войски, заграби и отвлече добитъците на населението, ами сега прѣдприе ново разграбване на похищената, храната и добитъка на ромжиското население. Тѣлпи въоръжени нападнаха ромжиските села и прицелваха по патищата патиците. И оплачеш ли се на ромжиските власти, те, виѣсто да ти помогнатъ, навикватъ те, напсуватъ и изпѣждатъ. И може ли да бѣде друго положението, когато тия, които трѣбва да пазятъ редъ, тишина и обществена сигурностъ, сѣ сжштински разбойници, когато те, виѣсто да ограничаватъ обиритъ и прѣследватъ крадците и разбойниците, сами ограбватъ населението? Тежка е участъта на българитъ, нѣмцитъ, турцитъ и татаритъ. Мжжѣтъ биватъ откарвани и арестувани, а жени немощни оставатъ да се грижатъ за нуждитъ на сѣмѣйството си. Трепегъ и ужасъ е обхваналъ хората, никакъвъ редъ, сигурностъ и справедливостъ не сѣществуватъ. Терорътъ е печуванъ, неописуемъ. Мжжѣтъ прѣзъ врѣме на българското управление бѣх кметъ, казва се Стоянъ Пеневъ. Той бѣ постоянно прѣследванъ и най-послѣ се принуди да избѣга отъ село. Ромжиското население ни разграби добитъка и храната. Взеа ни 30 крини зимица, неронена царевица 2 каруци, 90 килограма рѣкия и четиридесетъ ведра вино. Слѣдъ заминаването на мжжа ми взетъ ни бѣ и казана, съ който варѣхме рѣкия. Още съ идването си въ село ромжискитъ нотаръ се настани на квартира у насъ и ни застави да го хранимъ безплатно. Нѣмаше какво да правимъ. Той се казва *Станку Добре* отъ село *Кьоара* въ окръга Яломица. И единъ денъ той каза на мжжа ми да се маха отъ село и да отиде кждѣто му видятъ очитъ, щото щѣла да бѣде откаранъ. Тогава откаранъ бѣх кмета прѣзъ българското управление въ градъ Исакча, Георги Равчоустовъ, и другъ

единъ виденъ българинъ отъ село Николителъ. Мжжѣтъ ми нѣмаше какво да правя, напусна всичко и трѣгна къмъ България. Нотарътъ пъкъ нѣмаше безгранично нахалство. Осѣтнѣ дѣто стоеше у насъ на квартира и ни застави да го хранимъ безплатно, но впоследствие, като доведе жена си, не се изнесе отъ насъ, ами заставени бѣхме и нея да хранимъ. Слѣдъ заминаването на мжжа ми постоянно бѣхъ викана въ секцията и разпитвана и заплашвана, да кажа кждѣ е отишълъ той и какво е правилъ прѣзъ врѣме на българското управление. Прѣди Георговденъ привикана бѣхъ пакъ въ секцията и, щомъ влѣзохъ, шефътъ *Радю*, по чинъ е плутонеръ, ме залови за косата, раздруса ме и ме блъсна о стѣната. За обиднитъ думи, които ми се казваха, когато отивахъ въ секцията, нѣма да говоря; ще кажа само, че бивахъ най-мръсно псувана. Шефътъ винаги гледаше да ме измъчва и тормози. На 6 или 7 н. ст. принудена бѣхъ да оставя дѣцата си и съ каруцата си да го отведе въ село Черна, отъ кждѣто се върнахме на втория денъ. Въ село нѣмаше ли мъже да ги накара да го отведатъ въ с. Черна? Най-послѣ, слѣдъ като ни взеха храната и добитъка, принудиа мжжъ ми да избѣга и азъ останахъ да се грижа за себе си и дѣцата, принудихъ се да оставя каквото имаше и да избѣгамъ. Отъ село до тукъ пътувахъ седемъ деня. Долохъ само съ каруцата и каквото може да се натовари въ нея.

Георги Петровъ Митуловъ, 56-годишенъ, земледѣлецъ отъ с. Фрикацей, напусналъ селото на 20 май, разказва: Азъ бѣхъ кметъ въ селото. Ромжиското правителство е заповѣдало да бждатъ арестувани всички лица, които сж били кметове, чиновници, стражари и пр. прѣзъ врѣме на българското управление. Говорѣше се, че тия чиновници ще бждатъ сждени отъ военни сждища, както дезертьоритъ. Сжшо се говорѣше, че тия, които сж били делегати въ съборитъ, ще се считатъ като български поданици и слѣдъ като ги откаратъ ще имъ конфискуватъ имотитъ. Още съ идването си, ромжискитъ нотаръ наврѣлъ взеха монѣтъ овце и тия на Петко Христовъ, Петръ Симеоновъ, Иванъ Лефтеровъ и Партени Матѣевъ. Опакахме се на ромжиските власти, но нищо не ни се помогна, а ни изпѣдиха, като ни казаха: благодарете се, че съ толкова сте се отързали.

На българското население ромжискитъ общини нищо не даватъ. Положението е много тежко, терорътъ е неописуемъ.

На Партени Матѣевъ бѣхъ далъ 1000 лева да ми купи царевица отъ Молдова. На връщане, когато пътувахъ

за Тулча, въ парахода една гѣлпа искала да го хѣрли въ Дунава и да му вземе царевицата.

Атанасъ Глигоровъ 37-год. и Глигоръ Василевъ отъ с. Канлъ-Буджакъ, околия Бабадашка, напуснали селото на 23 мартъ ст. стилъ, разказватъ:

Глигоръ Василевъ: Прѣзъ врѣме на войната азъ бѣхъ войникъ въ ромжиската армия. Послѣ бѣхъ пѣшецъ. Като се върнахъ, често пакти се спрѣквахъ съ ромжиския кметъ *Moise Gheorghe Andrei*, защото искаше да откара жена ми. Когато додоха ромжискитъ, повиканъ бѣхъ отъ шефа, пита какво съмъ ималъ съ кмета, върза ме съ вѣже, псува ме и би съ дърво. Слѣдъ като си замина кмета, шефътъ ми каза: „Ако ми даденъ 100 лева и 2 шинника жито, ще те пусна: това бѣ всичко за хатѣра на кмета“. Платихъ му каквото искаше и ме пусна.

Атанасъ Глигоровъ: Единъ денъ ме повика шефътъ и ми каза да му дамъ единъ шинникъ храна. Азъ отказахъ, защото съмъ бѣденъ. За тая моя дързостъ бѣхъ арестуванъ, но прѣзъ нощта избѣгахъ. Сутринта на другия денъ азъ и Глигоръ Василевъ, датата не помня, отидохме въ Тулча и поднесохме едно заявление до прокурора. Въ него ние изложихме съ факти това, което шефътъ прави съ населението. Между друго писахме, че шефътъ е взелъ отъ Христо Самоиловъ 3 овци и отъ Брицканъ Андрей — 2, Севрийски Петръ е билъ принуденъ да му направи една кола, Пенка Георгиева е била изнудена съ 400 лева, Катерина Тодорова — съ 100 лева, Георги Гѣчевъ — съ 100 лв., Михалъ Петровъ — съ 50 лв. Прокурорътъ ни отговори: „Какво ми носите това заявление, че той нали трѣбва да живѣе?“ И ни изпѣди. Понеже не се обърна внимание на заявлението ни, ние направихме такова до френския командантъ въ Тулча. Той го прѣпрати на френския командантъ въ Журиловка. Послѣдниятъ повика населението и шефа. Шефътъ не отиде. На другия денъ френскиятъ командантъ прати войникъ да доведе шефа. Слѣдъ това шефътъ почна да прѣследва още повече българитъ. Азъ бѣхъ арестуванъ и откаранъ въ Тулча, отъ дѣто слѣдъ 4-дневенъ арестъ избѣгахъ.

Илия А. Цоневъ, 30 години, Иванъ Р. Митевъ, 30 год. и Велико К. Цоневъ отъ с. Касанкьой разказватъ:

И тримата съ сѣмѣйствата си отишли въ южна Добруджа да работятъ и прѣхранватъ сѣмѣйствата си. На 21 май е билъ уловенъ Иванъ Д. Митевъ, който работѣлъ въ с. Василево, община Прѣселенска. Безъ да бѣде виновенъ въ нищо, той билъ арестуванъ и малтретиранъ; нарѣкли го шпионинъ и сжщия

день го откарали въ Кюстенджа, отъ дѣто слѣдъ два деня избѣга заедно съ другитъ двама.

Илия А. Цоневъ е билъ на работа въ с. Гю-Орманъ, община Шабленска, а другия въ с. Калѣчкьой, сжщата община. Уловени били въ полето, арестувани веднага въ общината, бити и малтретирани. Нарекли ги „*Cap de banda*“ (комити). Тамъ е билъ арестуванъ и нѣкой си Симеонъ Атанасовъ отъ село Кара-Насуфъ — сѣв. Добруджа. Двамата били откарани въ Кюстенджа, отъ дѣто ги изпратили въ полка (34 полкъ). Слѣдъ два деня и тримата избѣгали.

Въ Кюстенджа има много българни арестувани. Положението е много тежко. Татаритъ сж сжщо така тероризирани.

Любенъ Юрдановъ, 28-год., отъ гр. Тутраканъ, ученикъ, напусналъ града на 17 май н. ст., разказва:

Въ Тутраканъ сж събрани всичкитъ младежи отъ 40 наборъ на горъ за да работятъ новото шосе Тутраканъ—Силистра. На всѣки се дана да изработи 10 метра и, ако бѣде забѣлѣзанъ, че се е спрѣлъ 5—10 минути, биятъ ги. Ромжискитъ жандарми сж съ неограничени права. Това продължава отъ 1 1/2 мѣсець. На никой младежъ не се позволява да се върща дома. Всички спятъ въ казармата, пазени отъ жандарми. Положението имъ е подобно на затворници. За работата никаква заплата не се плаща, никакви дрехи, а само една съвсѣмъ проста и недостатъчна храна: 400 гр. хлѣбъ отъ царевица и ржжъ или ечемикъ и чорба отъ зеленчукъ, безъ никакво месо или каквато и да било тѣстина.

Всѣки денъ се ловятъ нови хора. Ако нѣкой избѣга и бѣде уловенъ, изпращатъ го отгатыкъ Дунава. Така е постъпено съ около 50—60 души.

Както казахъ, положението е нетърпимо и всѣки гледа да избѣга. Когато избѣгахъ, имаше въ казармата около 100 души все младежи. Нѣкои отъ тѣхъ срѣщу голѣми суми успѣваха да си идатъ. Жандармитъ *Florescu Craciun* и на мене поиска 100 лева, послѣ слѣзе на 50 лева, за да ме пусне да избѣгамъ. Азъ, обаче, рѣшихъ да избѣгамъ безъ негово съгласие. На 16 того почна да вали и никой отъ жандармитъ не прѣдполагаше, че нѣкой отъ младежитъ ще избѣга. Него денъ избѣгахъ заедно съ Димитъръ Златевъ. На 7 того при с. Смиль трима жандарми ме уловиа, биха ме и ми взеха паритъ — 62 лева. Закаранъ бѣхъ въ Тутраканъ. Стояхъ въ секцията четири часа съ вързани ржжѣ. Сутринта бѣхъ откаранъ пакъ на работа, но не на шосето, а да чиста брѣга на Дунава отъ наводнението, дѣто отъ 15 дена една голѣма група младежи работѣха.

Писмо до редакцията.

с. Завѣтъ, 20.—V. 1919 г.

До почитаемата редакция на в. „Добруджа“.

Господинъ редакторе,

Пристигналиятъ бѣжанци отъ с. с. Антимово, Вискьой и Бѣлица разправятъ, че отъ като се било получило обявлението въ общината и въ секциитъ за нѣкакви „законодателни“ избори въ Добруджа, цѣлата ром. администрация съ своитъ детективи и падапи плъзнали изъ селата да всѣватъ страхъ между българското население. Този, казвали тѣ, който не гласува за опрѣдѣлената отъ правителството листа, ще бѣде изгоненъ отъ имота си, като опасенъ елементъ за страната. На турското население пъкъ обѣщавали златни планини: ромжискитъ срѣдни и висши училища широко щѣли да бждатъ отворени за дѣцата имъ; джанинитъ и училищата имъ щѣли да бждатъ субсидирани отъ държавата; ходжитъ издържани тоже отъ държавата и, осѣтнѣ това, щѣли да имъ се дадатъ въ собственостъ по извѣстно количество дър-

жавни ниви, че националнитъ имъ чувства, религия и обряди щѣли най-строга да се съблюдаватъ и пр. и пр.

Отъ нѣколко дни насамъ, разправя Х. У. отъ с. Бѣлица, шефетъ съ своитъ стражари въ пълна боева амуниция се разхождатъ изъ селата на своитъ секции и провѣрватъ всѣко лице кждѣ е. Кметовѣтъ въ общинитъ и тѣхнитъ замѣстници въ сѣставнитъ такъва, придружени отъ нотаритъ и горскитъ стражари, строго наблюдаватъ за движението на хората. На 18 май бѣхъ въ с. Антимово, гдѣто съ собственитъ си очи видѣхъ шефа на секцията, придруженъ отъ всичкитъ си стражари (8), двама горски такъва и едно дресирано куче, да се разхождатъ изъ гората, прѣснати въ боева верига. Заинтересуванъ, проучихъ това и разбрахъ, че шефътъ се билъ добралъ до свѣдѣния, дадени му отъ Ебазеръ Ахмедовъ отъ с. Дайлъръ, баджанакъ на кмета имъ Даудъ Ахмедовъ, че нощно врѣме сж идвали антимовци, приспивали въ домоветъ си, а денемъ се криели въ гората и че това идване било въ сѣръзка съ изборитъ. Шефътъ не скриналъ злобата си и открито казвалъ на женитъ за „усмиряване“ на „опасния“ български елементъ.

„Учителитъ“, на които е повѣрено да „възпитаватъ“ младото българско поколение, не оставатъ въ нищо назадъ отъ другитъ ромжиски чиновници. Дошли тукъ бѣжанци-антимовчени разправихъ, че „учелитъ“ тамъ ходитъ отъ къща въ къща да „провѣрва“ защо дѣцата не посѣщавали училището. Въ сжщностъ и дума не ставало за това, ами самъ той влизалъ въ къщи, отварялъ долапи, сандѣци, килери и на всѣкждѣ прибиралъ всичко, каквото види за ядене, безъ да плати нищо. Ако му се забѣлѣзвало, изваждалъ тетрадка и записвалъ името на стопанката. Слѣдъ 1—2 дни тѣ биваа повиквани отъ шефа въ секцията, който я разпитвалъ, кои сж причинитъ за гдѣто не си працала дѣтето на училището. Опрѣдѣлялъ ѣ да плати глоба и то глоба: брашно, яйца, агне или кокошка. Майката, ако има дързостъ да се оплаче, че учителътъ ѣ вземалъ пѣшецъ и защитникъ на ромжиската „култура“, изважда и плаща: за крина брашно чисто само 7-50 лева, за 1 кокошка 2 лева, за сомунъ (селски хлѣбъ) отъ 3 и повече кила 1 лв., за 1 яйце 10 стот., а пъкъ за зелен-

чукъ не се плащало, защото го давала, земята, а пъкъ земята била държавна.

Прѣзъ всѣки 3 дни селскиятъ кежал, по право слугата на кмета, трѣгвалъ отъ къща въ къща и събиралъ: хлѣбъ, брашно, яйца, сирене, чесънъ, лукъ, масло и пр. за стражаритъ и шефа.

К. Симеоновъ.

с. Кеманларъ, 2/VI 1919 год.

Уважаемий Г-нъ Редакторе,

Моля дайте гласностъ на долнитъ ми редове въ поч. в. „Добруджа“.

Днесъ се яви при менъ Лазаръ Петровъ — 14 год. отъ с. Хаджи Огларъ, Тутраканско, съ 4 малки братчета и сестричета, Цвѣтко Петровъ — 10 год., Тотка Петрова — 7 г., Никола Петровъ — 5 год. и Елка Петрова — 3 год.; въ много плачевно положение, тѣ ми рѣзко правиха съдното: Шефътъ на Ромжиполиция се явилъ въ дома имъ съ нѣколко жандарми да прави обискъ за храни. Слѣдъ обиска шефътъ заплатѣ майка имъ, Данка Петрова, 42 год., гдѣ е убитъ мъжа ѣ, на кой фронтъ, понеже той прѣзъ врѣме на войната е убитъ при Исакча (Ромж. фронтъ). Тя му казала, че е убитъ на Солун-

Положението.

През последните дни съвденията от Париж по балканските работи са оскъдни. Това се обяснява. Сега съвътът на четирмата се занимава с германските контра-предложения, които съставлявали един обемист том от 180 страници.

Какво ще отговори Съглашението на германските контра-предложения? — ето големия въпрос, около който се върти положението изобщо.

От изявленията, които се правят от съглашенска страна, се разбира, че конференцията не е склонна да направи съществени отстъпки от първоначалния си проект. Въ френския печат по този въпрос владее известна нервност, което показва, че в конференцията има настроение за една ревизия на първоначалното становище. Но че тая ревизия няма да задоволи германците, е ясно.

От Париж липсват съвдения по балканските въпроси, но за това пък, нашите събди са особено словоохотливи: гърците твърдят, че са сигурни, какво тяхните претенции ще бъдат задоволени, сърбите считат, че за Македония спорът не съществува; само ромъните са малко омърлушени. Непроверени съвдения говорят, че Братията напуснали конференцията, защото били игнорирани при връчването на договора на австрийската делегация.

Ромъните, след като навлязоха в Галиция, създадоха нов повод за недоразумения с Украйна. От едно целзурирано съобщение на ромъните вестниците се разбира, че между Ромъния и Украйна е избухнал някакъв конфликт. Сигурно е, че сега за сега поне, конфликтът под натиска на Съглашението ще бъде локализиран; но също тъй е сигурно, че бъдещата Ромъния си отваря нова главолонна сметка.

Положението ни в България, след конгресите на почти всички левни партии все остава непроменено. Оставката на министър Драгиева, изглежда, че няма да докара усложнения.

Д-ръ И. О. Н.

Банатът и ромънската политика.

Спорът за Банат между сърби и ромъни продължава да пълни ромънската преса и тонът, с който се разисква, е все повече и повече нервен. „Димития“ вече намира, че това, което се върши с Ромъния по този въпрос, е сжачиска подигравка. „Подиграват се с нашите колосални жертви от стотини хиляди мъртвици, подиграват се с нашето хилядолетно страдание“. И вестникът на г. Миле заплашва, че Ромъния ще знае да наложи своите справедливи искания и по друг път,

ския фронт. След това шефът си отишъл. След един час се връща, повторно я пита да му каже право на кой фронт е убит мъжа й, тя пак му казва, че на Солунския и тогава той се нахвърля върху нея, бил и с камшици по лицето, след това я вързва и започнал немилостиво да я изтезва, до като най-после тя признала, че можът й е убит в Ромънския фронт. Тогава той* й казва тъй думи: „Значи, можът ти отишъл да се бие сръбцу нас, а ти си останала тук през това време да заливаш с гореща вода главите на нашите войници. Сега ще сторим и с тебе същото, приготви си врялата вода, след малко ще лодя да те оперирам“.

От тогава майка им, през нощта на 18/IV, като се изгубила и до днес не са я знаели гдѣ се намира. От това изтезание и уплашване тя се умопобъркала и се отзовава чак в гр. Луковит, от гдѣто е и родомъ. Братъ й Тодоръ Ц. Бояджиевъ днес се яви да прибере дѣцата и ги отведе в Луковит. Той разправя, че сестра му постоянно бълнувала власи и синджирани на ръцѣтъ си.

С. Г.

освѣтъ по она на платонически протести. „И ако нашите справедливи искания не бъдат зачетени, заявява пък единъ браторъ на митинга отъ 29 май въ Букурещъ, ще вземемъ оръжието за да защитимъ нашата прадѣдска земя“...

Интересенъ и характеристиченъ е начинътъ, по който се разпалва тази политика, и неочаквано смѣлитъ заключения, до които достига ромънското общество за да завземе цѣлия Банатъ. Една букурещка кореспонденция до в. „Times“ отъ май т. г., значи още преди борбата около Банатъ да се изостри до днешните си размѣри, изразяваше много правдиво онова, което става въ ромънското общество. „Нѣма, казва кореспондентъ, въпросъ по-важенъ за бъдещия миръ на централна Европа отъ този за Темешварското банство. Последствието отъ едно рѣшение на парижката конференция, което би раздѣлило Банатъ между Сърбия и Ромъния, може да се резюмира съ дѣв думи: раздѣлянето на Банатъ означава една неизбежна расова война по цѣлото продължение на Дунава“. На друго мѣсто въ нашия вѣстникъ се посочва какъ ромънската преса и дипломация си служатъ съ ролята, която играе Дунавъ като естествена граница между сърби, ромъни и българи, затова ние избѣгваме тука да застъпваме този въпросъ. Тукъ ще се ограничимъ само съ онова, което „Темпъ“ казва за последните на раздѣлата на Банатъ върху сръбско-ромънските отношения.

Балканскиятъ безпорядѣкъ, който досега се бѣше спрѣлъ на югъ отъ Дунава, ще прѣмине сега неговиятъ брѣгъ, и наскоро това би означавало сигурна война между Ромъния и Юго-Славия. И тогава най-добрата лига на народитѣ не ще да бѣде въ състояние да спаси отъ едно сигурно крушение забиколелата отъ всѣкъждѣ съ неприятели Юго-Славия. Банатъ е единъ отъ кръстопътищата на европейския миръ. Никогато Ромъния не ще се откаже отъ цѣлия Банатъ, както Франция не се е отказала отъ цѣлитѣ Алзасъ и Лотарингия“.

Въпросътъ за Банатъ, значи, съставлява единъ източникъ за нови конфликти, и отъ ромънска страна, за да се достигне до едно благоприятно за Ромъния разрѣшение на въпроса, не се показва никакво колебание да се размахва наново оръжието и да се заплашва съ унищожаване единъ съюзникъ, когото считатъ за по-слабъ и по-изтощенъ отъ тяхъ. Ромънската преса вече съобщава, че сръбитѣ пращали войски въ Темешваръ.

Но не стига това, че стражътъ на мира въ югоизточна Европа заплашва Сърбия съ война, ако тя не се откаже отъ своите 280,000 сѣнародници, които населяватъ западната частъ отъ Банатъ. Ромънската преса поставя въ възникнѣлата външна политика на страната, като заплашва, че въпроса за Банатъ застрашава да се отрази върху бъдещитѣ отношения между Ромъния и нейнитѣ неблагоприятни и непризнателни велики съюзници. Погледитѣ се обръщатъ наново къмъ миналото и не се забравя да се припомни, че на втория денъ следъ примирението между Ромъния и централните сили, преди още да бѣше подписанъ Букурещкиятъ миръ, гдѣ Маргиломанъ и Арионъ можеха да кажатъ, че дължатъ присъединението на цѣла Бесарабия на благосклонността на новитѣ приятели на България.

И това не го вършатъ само ония елементи, които до вчера бѣха провозници на германофилската политика въ Ромъния. Единъ бившъ министъръ отъ либералната партия, В. Г. Марциунъ, по раншенъ социалистъ, а сега виденъ приятел на Братияну, е оставилъ да се публикува въ ромънскитѣ вѣстници едно писмо, отправено отъ него до Бетманъ Холвегъ, канцлера, който обявя, че договоритѣ са малки кжсове книга, и въ което го поздравява за истинската характеристика, която е далъ на международнитѣ договори. Ако на чело на германската политика днесъ биха стояли малко побуржуазни партии, една изненада отъ страна на Ромъния бѣше много лесно допустима. Въ единъ претенциозенъ букурещки вѣстникъ, „Дачия“ сръбцаме една статия, която би размѣла отъ сърдце прѣдседателя на мирната конференция. „Дачия“ обяснява „о несправедливостъ“ на Ромъния въ Парижъ съ това, че съвѣтътъ на четиритѣ се е поддалъ на „странични интереси“ за да извърши

спрѣмо Ромъния „въпиющъ неправди“. И за да се избѣгне това, трѣбвало Ромъния да апелира къмъ съюзнитѣ народи противъ тяхнитѣ водители. Клемансо не симпатизиралъ на ромънската кауза, и ако на негово мѣсто би билъ напримеръ Албертъ Тома, друго би било поведението на официална Франция въ свѣта на четирмата по отношение на Ромъния. Французкиятъ народъ трѣбвало да протестира противъ Клемансо....

Ние ще се спремъ тука, при все, че буйнитѣ рѣчи на ораторитѣ прѣдъ статуйта на Михай Витязу и многобройнитѣ статии на пресата даватъ много материалъ за сжждения върху психологията на ромънската политика.

Борбата, която ромънското общество води за Банатъ, за всѣки случай е много поучителна. Олимпийската гордостъ на балканскитѣ миротворители е изчезнала. Въ Букурещъ размахватъ дълги мечове противъ коварни съюзници и хвърлятъ на вси страни калъ, кжсове отъ която долитатъ до залата, гдѣто съвѣтътъ на четирмата чертае картата на югоизточна Европа. И езикътъ, съ който се говори, е застрашителенъ: дайте ни земи, надземни и подземни богатства, дайте ни и роби за да ги разработватъ, дайте ни всичко, което е ваше, или иначе мислете си!

Празникътъ св. Кирилъ и Методий въ Тутраканъ.

Отъ едно писмо извличаме следнитѣ съвдения за отпразнуването на св. Кирилъ и Методий въ Тутраканъ: „Тежъкъ и непоносимъ е животътъ на българитѣ тукъ: бой, лсувни, ограбвания, арестувания, откарвания презъ Дунава за сждене въ военни сждилища се вършатъ ежедневно надъ българитѣ, особено въ селата, гдѣто нѣма италиянски войници. Откакъ лойдоха италиянцитѣ — справедливостта ни налага да признаемъ — въ града сега по-лъко се живѣе. Доказателство за подобрене на живота ни въ града нека ви послужи това кратко мое описание за отпразнуването на св. св. Кирилъ и Методий въ Тутраканъ.“

На 23 май, въ петъкъ една депутация отъ насъ се явихме прѣдъ италиянския комендантъ и го помолихме да ни издѣйствува разрѣшение за отпразнуването празникътъ на просвѣта. Командантътъ ни изслуша съ го-лѣмо внимание и ни заяви, че можемъ да разчитаме на съдѣйствието му. Ромънската полиция употреби всичко, за да ни попрѣчи, като накара и дошлия отъ Ромъния влашки попъ да заключи черквата и да се скрие. Това амбицира италиянския благороденъ командатъ, който намѣри попа и взелъ ключоветѣ. Подъ закрилата на италиянцитѣ се извърши тържествена служба въ черквата отъ българскитѣ ни свещеници, които отъ идването на власитѣ не бѣха сжгивали въ черква! Следъ свършване службата направихме тържествено шествие изъ града, а следъ обѣдъ извънъ града въ една красива мѣстностъ прѣкарахме до вечерта въ хора, пѣсни и веселби.

Главниятъ ни учителъ Петръ Мавродиновъ, който отъ мѣсець и половина бѣше арестуванъ въ Тутраканъ за скроени обвинения, прѣди една недѣля го откарваха съ лодка въ Силистра придруженъ отъ двама влашки граждани. Въ града се живѣе горѣ-долу сносно, но въ селата е лошъ. Постоянно откарватъ въ Ромъния вързани селяни, но не презъ града, а отъ селата край Дунава, гдѣто нѣма италиянцитѣ.

28 май.

П-въ.

Стара Русия мъртаа.

Споредъ „Кемаръ“ отъ 31-й май, френскиятъ официозъ на ромънското правителство „Independance Roumaine“ пише за адмиралъ Колчакъ следното: „Адмиралъ Колчакъ иска въ своята програма една единна Русия съ границитѣ и до 1914 г. безъ Полша, чиято независимостъ бѣ призната въ 1917 г. Това е единъ абсурдъ, на който ни единъ съвремененъ държавникъ не ще погледне сериозно.“

Стара Русия, въ своя вътрѣшенъ съставъ, както по своята външна форма, е мъртва за винаги.“

Бѣжанци.

О, Българю, намъ раздѣла
Сждбата ни отрѣди
И отъ Добруджа свещенна
Бѣжа-щи сме ний дошли.

Всичко мило тамъ остана
Наша радостъ — младини,
За които душа плаче
И сърцето, тъй боли.

О! Европо, просвѣтена,
Дай ни нашѣтъ правдини;
Дай на Добруджа свещенна —
Радостъ и щастливи дни.

Сливень, 22.IV. 1919.

Ст. Р. Атанасовъ.

Положението въ Бесарабия.

Единъ бесарабски политически дѣятелъ се оплаква въ вѣстникъ „Кемаръ“ отъ 31 май противъ ромънския режимъ въ Бесарабия. Демократическитѣ учрѣждения, като земствата и управитѣ, сж прѣмахнати и замѣнени съ чиновници отъ Ромъния, които сж корумпирани и непрѣстанно се разкриватъ тяхнитѣ прѣстѣпления.

Хендерсонъ за побѣдитѣ.

Защита на слабитѣ.

На излизане отъ едно международно събрание въ Лондонъ, водителътъ на английскитѣ социалисти Хендерсонъ е направилъ следнитѣ изявления прѣдъ кореспондента на „Юнайтедъ Пресъ“:

Моето мнѣние е, че германцитѣ трѣбва да подпишатъ мира. Ние се ограничаваме да признаемъ, че нѣкои неправди извършени отъ миналитѣ войни сж поправени и че нѣкои народи, които дълго време бѣха подъ чуждо владичество, сж освободени.

Ние поздравяваме създаването Лигата на народитѣ, настоящата форма на която съдържа зачатѣци на една лига, отъ която се нуждае свѣтътъ.

Ние бихме били щастливи, ако бихме видѣли освобождаването на плѣнницитѣ. Съ това ще се увеличи числото на работницитѣ.

Обаче, лигата, каквато тя е сега, е лига на правителствата и на изпълнителнитѣ власти, а не лига на народнитѣ парламенти. Тя не може да задължи народитѣ, които съставлятъ частъ отъ нея, да се откажатъ напълно отъ войната. Въмѣсто да бѣде органъ на международната правда, тя взима форма на единъ инструментъ на побѣдоносната коалиция, въ която господствуватъ петъ велики сили. Тя изключва Германия и Русия и тая грѣшка трѣбва да се поправи въ най-скоро време, ако искаме да избѣгнемъ една нова война.

Ние искаме съюзнитѣ сами да си наложатъ ограниченията на въоръженията, които искатъ да наложатъ на Германия.

Раздѣлянето на Германия на дѣв отдѣлни държави е опасно. То ще поддържа въ бъдеще причини за размирици.

Ако е справедливо Германия да бѣде заставена да продължава съ вжглица прѣзъ извѣстно време Франция и Белгия, все пакъ невъзможно е да не се види въ проектъ за Саарския басейнъ едно капиталистично и анекционистично прѣлприятие.

Империалистичниятъ духъ царува сжщо въ клаузитѣ относно германскитѣ колонии, тъй като на Германия се отказва правото да поеме мандатъ за управление на сжжитѣ колонии.

Най-послѣ по въпроса за Шантунгъ, отстъпането на Япония на 40 милиона китайци е единъ видъ признаване правото на завоеванието.

Договоритѣ въ своята цѣлостъ ни прѣдставляватъ народи заимани отъ една побѣдителска политика, която си раздѣля плячката и не иска да вижда неизбежнитѣ послѣдствия отъ тия дѣйствия.

При все това, Германия би трѣбвало да погледне, като чакъ близкото бъдеще, когато западнитѣ държави ще бъдатъ демократизирани, което, както изглежда, няма да се забави много.

ХРОНИКА

За добруджанските бължани. Женския Спомагателен Комитет при Добруджа, организация урежда на 12 и 13 т. м. в Народния Театър два представления: „Живия Труп“ от Л. Толстой и операта „Аида“ от Верди, в полза на добрудж. бължани, които, изгонени от родните си огнища, напуснали имоти и семейства, скитат гладни, голи и безпомощни из пръдълит на Царството.

Надъваме се, че българското общество, което винаги е било отзивчиво към страданията на своите поробени братя, ще даде и този път най-щедро лептата си за жертвите на ромжкия терор, числото на които се увеличава от ден на ден.

Матей Алексиев, секретар на д-во Добруджа в Перник, моли *Добри Стефанов* от с. Чинили да си яви адреса.

Ромжката администрация е вземала желаната каса на взаимноспомогателното дружество в с. Пъндъклии, Силистренско.

Жителит на с. Пъндъклии, Силистренска околия — Димо Василев, 37-год., и Димитър Симеонов, 27-год., съобщават, че в гр. Силистра е бил барабан да се явят всички служещи и несслужещи от 18 до 22 години в ромжкото пол. военно окръжие. Викаше се също и лица от 22 до 35 год. и ония от тях — българи, които сж били войници в ромжката армия, се залавят и вързани се откарват в Ромжния, за да ги сдъят. Между заловенит били и горнит лица, но в Силистра тѣ успѣли да избѣгат и сега сж в България.

На секретар-бирника на Пъндъклийската община, който сега е бължанец, ромжнит сж правили обиск в дома му. Взеи му 20 крини жито, вследствие на което домашнит му останали без прѣхрана. При обиска полицията намѣрида в едно тенеке счетоводнит му книжа и ги задигнала заедно с общинския печат.

На Маринъ Димитров от сжщото село, който бил арестуван, вземали 3000 л. и 5 агнета и тогава го освободили; на Мирчо Анастасов от с. село взели 300 л. и го съсипали от бой, защо не е можел да намѣри като Димитрова 3000 л.; на Ивълъ Димитров вземали 600 л. слѣд като изпитал сжщата участь; на Радой Атанасов с. село вземали 500 л.; на Пенчо Жеков 1000 л. и 1 агне и на Мито Георгиев с. село 100 л. и бой до смърт, че нѣмалъ повече и 2 агнета.

Минчо Добрев, от с. Капаклия, Силистренско, е битъ, за да каже гдѣ е дѣналъ пушката, сж която пазѣл риболовното блато прѣз българско врѣме в с. Сребърна; вземали му 200 л. за пушката и го изгонват от селото му.

Мария Енева, от с. Гарванъ, е ограбена и изгонена в България, защото не е казала, гдѣ се намира мжжът ѝ, който избѣгал прѣз януари; дѣцата ѝ сж останали без никакви срѣдства сами в село.

Кирилъ Георгиев и Христо Ганчов от с. Алмалий сж били в България почти цѣлата зима, но когато се пусна новината, че италиянски власти ще замѣстят ромжката полиция, се завръщат в селото си, дѣто ги залавят и били до смърт. Слѣд това тѣ били откарани вързани за Кюстенджа, но Кирилъ Георгиев сж смазана глава умрѣл в лозята на с. Буджакъ, Островско, а за другаря му Хр. Ганчев и до днес не се знае какво е станало сж него.

Причинит за неблагоприятното положение. Вѣстникъ „Кемаря“ от 1 юний, вж статия озаглавена „Загадка“, намира, че Ромжния е гледана несимпатично в Парижъ, и се фаворизират за нейна смѣтка Сърбия, че дори и България, поради това, че Братияну заглава за Ромжния нейнит богатства. Финансовит крѣгове, незадоволени, си отгъшавали по тоя начинъ. Сжщо така традиционата германofilска вѣшна поли-

тика на Ромжния била друга причина за неблагоприятното положение на Ромжния прѣд мирната конференция.

„Кемаря“ съобщава, че прѣговорит между Ромжния и петролният трустъ Standard-Oil за сключването на единъ заемъ вѣз основа на важни концесии в петролната област не сж успѣли, и дори възможността за споразумѣние е изгубена.

Сега единъ англо-френски консорциумъ прѣдлагалъ много по-леки условия, така че имало изгледи да се сключи заемъ „без да се жертвува подпочвеното богатство за чуждия капитализъм“.

Нови бължани. Между служилит, в ромжката армия българи, заловени сега и сждени като дезертьори, има нѣколко души осждени на по 12—14 години затворъ. Изплашенит от това добруджанци масово пристигат в България.

Ромжски вѣстници съобщават, че Ромжния ще изпрати 500 вагона пѣкура (нафутъ) на Чехо-Славия, като вж замѣна ще получи 1000 вагона коксъ.

Професоръ Ем. Антонеску замивналъ за Парижъ за да занесе единъ мемоаръ относително ромжскит искания.

За прѣседател на студентската добруджанска група е избранъ г. Марко Илиевъ, за подпрѣседател г. Петъръ Златаровъ, за секретар-касиеръ г. Стефанъ Матеевъ и за съвѣтници г. г. Стоянъ Моравъ и Владимиръ Арабовъ.

Настоятелит на студентската добруджанска група ще иматъ събрание на 9 того, 3 ч. сл. обѣдъ, вж дома на прѣседателя на групата, г. Марко Илиевъ, ул. „Витошка“ № 27, срѣщу клуба на радикалит.

Най-дисциплиниранит...

В. „Диминаца“ от 1 юни възража слѣдното: „Ендепенданс Руменъ“ пише: „Унгарскит вѣстници и особено „Сегедъ Напо“, водят една откратителна кампания, като се стараят да докажат, че ромжскит войски вършат жестоконости. Безполезно е да опровергаваме подобни клевети, понеже ромжскит войски, които сж дисциплиниранит войски от цѣл свѣтъ (!), винаги сж изпълнявали само своя дългъ и сж се показвали доволно хуманни сж варвари като унгарцит“.

Безъ коментарии това комунике е по-краснорѣчиво. Кланетата на цивилното население вж южна Добруджа, пожарит изъ селата, грабителството и интерниранията, които сж живи в паметта на всички у насъ, сж дребна работа за „великит“ народи.

За ромжскит загуби от войната.

Относно материалнит загуби на Ромжния от войната „Муванъ Добрудженъ“ пише: Комисията, натоварена от ромжкото правителство да проучи материалнит загуби на Ромжния от войната, опрѣдѣля тѣзи загуби на около 17 милиарда лев.

Ромжскит статистици и економисти изчисляват ромжкото национално богатство на цифра, която не позволява да се оцѣнят ромжскит загуби на повече от 3—4 милиарда лев.

Д-ръ Ангелеску вж единъ свой трудъ върху ромжкото национално богатство изчислява послѣдното на 28 милиарда и 250 милиона лев, от които 19 милиарда прѣдставляват стойността на земята, горит, лозята и пр.

Другъ ромжски економистъ, именно Н. Ксенюполъ, редакторъ на „Муванъ Економикъ“, изчислява ромжкото национално богатство на 23 и половина милиарда лев. Трѣбва да се отбѣлжи, че голѣма част от ромжскит загуби от войната се дължат на самит ромжски войски и ромжско население.

Освѣтъ това, много от хранит и добитѣка сж били реквизирани, но не сж могли да бждат отнесени от ромжцит, а сж останали вж самата Ромжния дѣто по-сетит, както потвърди това и ромжски вѣстници, сж били разграбени от ромжското население.

Цифрата посочена от ромжската комисиия е много висока, но Европа не е толкова наивна да даде вѣра на нея.

Вж самата пѣкъ Добруджа отстъпващит ромжски и руски войски обрѣнаха страната вж развалини и настѣпващит български войски се движеха прѣз пустиня.

Неправдит на Букурещкия миръ.

Единъ швейцарски гласъ вж полза на България.

„Емпарсиалъ Сюнсъ“ помѣства една статия вж защита на България, от която правит слѣднит извадки:

Македонскит въпросъ не може да се поставя още веднажъ, понеже той никога не е прѣстаналъ да сжествува. Македония, населението на която вж грамадното си болшинство е българско, трѣбва да се присѣдини къмъ малка България или да стане автономия. Нѣма друго разрѣшение за македонскит въпросъ, и ако вж Парижъ се подновят грѣшкит на Букурещкия миръ, ако се извърши висшата неправда да се подѣли Македония между Сърбия и Гърция, на Балкнит нѣма да има миръ влрѣки: всичкит рѣшения на лигата на народит. Рано или късно балканскит въпросъ ще избухне и пожарът ще обхване цѣла Европа, защото историята, която постоянно се повтаря, дава достатѣчни доказателства за това, защото не може безнаказано да се унищожи от картата цѣл единъ народъ.

По-нататѣкъ авторът на статията опровергава съобщенията, че при демобилизацията българскит войници получили дрехит и въоръжението си.

Българската армия не е милиционна, както швейцарската. Българскит войници никога не отнасят сж себе си нито пушкит, нито униформит, нито снаряжението си.

Трѣбва да констатираме, че вж Франция не си даватъ смѣтка, че френското влияние се подкопава на Изтокъ чрѣз слѣната кампания на клеветит и измислицит. България положи всичкото си довѣрие вж рѣшенията на побѣдителит. Франция може да спечели вж лицето на България най-симпатичния си приятелъ, ако направи жеста, който се очаква от нейното благородство.

Надѣваме се, заключава авторът, че по-дълбокомислени хора ще поправят грѣшкит на политикит, които искатъ да се вдѣхновяват само от чувството на умрза.

Печатница „Гутенбергъ“ сж добръ персоналъ, изпълнява всички порѣчки при най-либерални условия. Помеша се на ул. „Бенковски“ 22. Телефонъ 1498.

БСЯНЪ СТЕФАНОВЪ

АДВОКАТЪ вж гр. Русе

защитава дѣла прѣдъ всички граждански и военни сждилища вж Царството. Писалище, ул. Николаевска № 35. Телефонъ № 263.

НОВА КНИГА

ИЗЛѢЗЕ ОТЪ ПЕЧАТЪ И СЕ ПУСТНА ВЪ ПРОДАЖБА КНИГАТА

„Добруджа вж общия конфликтъ на интереси“

политико-икономически етюдъ.

отъ Д-РЪ П. ВИЧЕВЪ □ □ □ Цѣна 6 лева.

Доставя се отъ редакционния комитетъ на Добруджанската организация.

Площадъ „Черна Джамия“, № 5 — София.

На книжари 20% отстъпка.

Дружествата да съобщатъ, по колко екземпляра ще имъ сж необходими за да имъ се изпратятъ.

Библиотека „Добруджа“.

издания на народоспомагателния фондъ „ДОБРУДЖА“.

Излѣзали сж до сега слѣднитъ книги отъ библиотека „ДОБРУДЖА“:

- № 1. Историческит права на България върху Добруджа отъ М. Г. Марковъ. л. 2.—
- № 2. Добруджа и нашето възраждане (културно-исторически издирвания) отъ Ст. Чилингировъ. л. 5.—
- № 3. Кюстенджанското пристанище отъ Д-ръ Пенаковъ. л. 1.50
- № 4. Мемоаръ отъ Центр. Добр. Съвѣтъ. л. 1.50
- № 5. Ромжскит жестоконости надъ отвлѣченит добруджанци вж Молдава, подъ уредбата на Драгомиръ Павловъ и Д. В. Кацевъ. л. 2.20
- № 6. Стари и нови паметници вж Добруджа (художествено-етнографиченъ етюдъ) отъ Из. Енчевъ—Видю. л. 12—
- № 7. Срефавъ Караджа (ж-вотописни бѣлвѣжки) отъ Ст. Чилингировъ. л. 2.—

Други издания на фонда:

- Портретъ-Партиа на Ст. Караджа. Цѣна л. 2.50
- Партиа Св. св. Кирилъ и Методий по оригинала на художника Из. Енчевъ—Видю. Цѣна л. 6.—
- ПОРЪЧКИ за книгит отъ библиотеката и другит ѝ издания се отправятъ до управлението на Народоспомагателния фондъ „Добруджа“, ул. „В. Левски“ № 16 — София, или до дружество „Книжнина“ ул. „Вас. Левски“ София, телеф. 1609

Вж България при всички книжарници.